

การสร้างแบบจำลองเชิงสาเหตุของการพัฒนาวุฒิภาวะทางอาชีพของนักจิตวิทยา A CAUSAL MODEL OF DEVELOPMENT OF CAREER MATURITY IN PSYCHOLOGIST

เอื้ออนุช ถนอมวงษ์¹ และงามลมัย ผิวเหลือง²

Uea-anut Tanomwong¹ and Ngamlamai Piolueang²

¹นักศึกษาระดับปริญญาตรี ปร.ด. (สาขาสังคมศาสตร์) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ueaanut@gmail.com and fsocnmp@ku.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการพัฒนาวุฒิภาวะทางอาชีพของนักจิตวิทยา และเพื่อสร้างแบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการพัฒนาวุฒิภาวะทางอาชีพของนักจิตวิทยา ประชากรที่ใช้ศึกษาคือ นิสิต นักศึกษาสาขาจิตวิทยาจากสถาบันต่าง ๆ ทั่วประเทศ การสุ่มตัวอย่างใช้เทคนิคการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ตัวอย่างที่ใช้มีจำนวน 936 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลกระทำโดยใช้แบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์การถดถอย การวิเคราะห์อิทธิพล และการวิเคราะห์ตัวแบบสมการโครงสร้างโดยใช้โปรแกรม SPSS/PC และ LISREL การวิจัย พบว่า

- 1) การทำหน้าที่ของครอบครัว ต้นทุนทางจิตวิทยา และความผูกพันของผู้เรียนต่อหลักสูตร เป็นสาเหตุของการพัฒนาวุฒิภาวะทางอาชีพ โดยตัวแปรการทำหน้าที่ของครอบครัวส่งผลต่อการพัฒนาวุฒิภาวะทางอาชีพมากที่สุดโดยส่งผ่านความผูกพันของผู้เรียนต่อหลักสูตร
- 2) ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการพัฒนาวุฒิภาวะทางอาชีพของนักจิตวิทยามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยค่าสถิติ Chi-square (χ^2) = 62.08, $df = 61$, ค่า $p = 0.437$, ค่า $\chi^2 / df = 1.018$, ดัชนี GFI = 0.993, CFI = 1.000, RMSEA = 0.004 ตัวแปรวุฒิภาวะทางอาชีพได้รับอิทธิพลทางตรงสูงสุดจากตัวแปรความผูกพันของผู้เรียนต่อหลักสูตรด้วยอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.51 และตัวแปรวุฒิภาวะทางอาชีพได้รับอิทธิพลโดยรวมสูงสุดจากตัวแปรการทำหน้าที่ของครอบครัวเท่ากับ 0.538

คำสำคัญ: วุฒิภาวะทางอาชีพนักจิตวิทยา ต้นทุนทางจิตวิทยา ความผูกพันของผู้เรียนต่อหลักสูตร การทำหน้าที่ของครอบครัว

Abstract

The research objectives were to study a causal model of development in career maturity of psychologist and to establish a causal model of development in career maturity of psychologist. The populations used for this study were the students majoring in Psychology .The sample, were derived by means of Multi-stage sampling. Opinions from 936 samples were collected by questionnaires and analyzed by regression analysis, path analysis as well as Structure Equation Model analysis with the SPSS/PC and LISREL Programs. Results indicated that

1) Family function, Psychological capital, Student engagement were causes of career maturity of psychologist by which Family function variables affected career maturity of psychologist the most through Student Engagement variables.

2) Causal relationship in career maturity of psychologist was consistent with empirical data Chi-square (χ^2) = 62.08 $df = 61$, $p = 0.437$, $\chi^2 / df = 1.018$, GFI = 0.993, CFI = 1.000, RMSEA = 0.004, Career maturity was directly affected by student engagement at 0.51 ,and was totally affected by family function at 0.53.

Keywords: Career maturity; Psychologist; Psychological capital; Student engagement; Family function

1. บทนำ

นักจิตวิทยาเป็นบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญและได้รับการฝึกอบรมด้านการวิจัย การฝึกปฏิบัติ หรือการสอน (หรือทั้งสามด้าน) ในสาขาใดสาขาหนึ่งหรือมากกว่าทางด้านจิตวิทยา การเรียนนั้นได้มาจากระดับมหาวิทยาลัยหรือสถาบันที่มีความเชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาอย่างมืออาชีพ ซึ่งจะต้องจบระดับปริญญาเอก ซึ่งมีหลายปริญญา ได้แก่ Doctor of philosophy (Ph.D.) , Doctor of Psychology (Psy.D.) หรือ Doctor of Education (Ed.D.) นักจิตวิทยาสามารถทำงานได้ในหลากหลายสถานที่ ตั้งแต่ในห้องทดลอง โรงเรียน มหาวิทยาลัย โรงพยาบาล คลินิก กองทัพ โรงงานอุตสาหกรรม บริษัทเอกชน เรือรบ หน่วยงานทางสังคม และอื่น ๆ งานที่นักจิตวิทยาทำได้แก่ การปรึกษา การให้บริการด้านสุขภาพ การประเมินและการทดสอบ การวิจัย การสอน และการเป็นที่ปรึกษาให้กับองค์กรธุรกิจและงานอุตสาหกรรมและองค์กร[1] สำหรับนักจิตวิทยานั้นสามารถจำแนกเป็นสาขาตามลักษณะงานและกลุ่มเป้าหมาย โดยในประเทศไทยได้มีการเปิดสอนสาขาหลัก ๆ ดังนี้ สาขาจิตวิทยาคลินิก สาขาจิตวิทยาชุมชน สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและสาขาจิตวิทยาการศึกษา สาขาจิตวิทยาสังคม สาขาจิตวิทยาแนะแนว จากที่กล่าวมานั้นการทำงานเป็นนักจิตวิทยาจะต้องศึกษาพฤติกรรมและกระทำต่อมนุษย์นับตั้งแต่การจัดการบุคคลากรในองค์กร การลงพื้นที่ชุมชน ตลอดจนการตรวจวินิจฉัยและบำบัดรักษาผู้ที่มีปัญหาทางจิตเวชซึ่งนับเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนและต้องได้รับการใส่ใจอย่างใกล้ชิด ดังนั้นจึงต้องอาศัยองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญอย่างยิ่งในการทำงาน ซึ่งในต่างประเทศนั้นผู้ที่จะปฏิบัติงานตำแหน่งนักจิตวิทยาจะต้องจบการศึกษาในระดับปริญญาเอก โดยมีวุฒิการศึกษาเป็น Ph.D หรือ Psy.D และจะต้องมีชั่วโมงการฝึกปฏิบัติงานในวิชาชีพตั้งแต่ 3,000-6,000 ชั่วโมงแตกต่างกันไปตามเกณฑ์ของแต่ละมหาวิทยาลัย แต่สำหรับในประเทศไทยนั้นเนื่องจากการขาดแคลนทรัพยากรบุคคลทางด้านจิตวิทยาจึงอนุญาตให้ผู้จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีสามารถปฏิบัติงานในตำแหน่งนักจิตวิทยาได้ ซึ่งแนวทางดังกล่าวอาจกล่าวได้ว่าเป็นการรวบรัดทั้งด้านคุณวุฒิและวุฒิภาวะ ดังนั้นการเตรียมพร้อมในการเข้าสู่อาชีพนักจิตวิทยาในระดับปริญญาตรีจึงมีความสำคัญ เพราะถือเป็นการวางแผนเข้าสู่อาชีพ ทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจบุคลิกภาพ ความสนใจ ความถนัดของตนเองก่อนที่จะก้าวออกไปสู่การประกอบอาชีพจริง ซึ่งบุคคลที่มีความพร้อมถือได้ว่ามีวุฒิภาวะทางอาชีพ [2]

Super [3] กล่าวว่า การเลือกอาชีพเป็นกระบวนการพัฒนาที่เกิดขึ้นตลอดชีวิต เพราะบุคคลมีความแตกต่างกันทั้งบุคลิกภาพ ความสามารถเฉพาะตัว ส่งผลให้การเลือกอาชีพจึงแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ Crites [4] ที่อธิบายว่าการเลือกอาชีพและการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นกระบวนการที่เกิดสืบเนื่อง ซึ่งผู้เรียนในระดับปริญญาตรีจะอยู่ในช่วงระยะพัฒนาความสนใจในอาชีพที่เฉพาะเจาะจง ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้สนใจที่จะศึกษาแบบจำลองเชิงสาเหตุของการพัฒนาวุฒิภาวะทางอาชีพของนักจิตวิทยา ในระดับนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยศึกษาถึงปัจจัยทางด้านการปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัวซึ่งเป็นสถาบันแรกในการหล่อหลอมเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานอย่างเข้มแข็ง ปัจจัยด้านความผูกพันของผู้เรียนต่อหลักสูตร ซึ่งหมายถึงแบบแผนของการที่ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมและปฏิสัมพันธ์ที่หลากหลาย ทั้งในชั้นเรียน และนอกชั้นเรียน ตลอดช่วงของหลักสูตรการศึกษา ซึ่งนำไปสู่การได้รับความรู้ที่จะนำไปปรับใช้ต่อการประกอบอาชีพ และต้นทุนทางจิตวิทยาอันได้แก่ แรงจูงใจทางบวก การมีสมรรถภาพทางจิตใจที่ยืดหยุ่น มีสติ และพลังใจในทิศทางบวก[5] ซึ่งถือว่าเป็นลักษณะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเป็นนักจิตวิทยาที่ดี เพื่อให้ให้นักจิตวิทยาที่สถาบันผลิตออกมามีคุณภาพ สามารถรองรับการปริมาณงานและผู้รับบริการที่มากขึ้น ซึ่งผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือทางด้านสุขภาพจิตที่มีแนวโน้มสูงขึ้น จากสถิติการให้บริการปรึกษาปัญหาทางโทรศัพท์ 1323 ของหน่วยงานในสังกัดกรมสุขภาพจิต ปีงบประมาณ 2559 พบว่า ผู้รับบริการส่วนใหญ่ใช้บริการปัญหาเพิ่มขึ้นกว่าปี 2558 อันดับที่ 1 ได้แก่ปัญหาความเครียด/วิตกกังวล จำนวน 17,999 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 33.25 อันดับที่ 2 โรคทางจิตเวช 16,251 ครั้ง เพิ่มขึ้นจากปี 2558 คิดเป็นร้อยละ 30.02 และอันดับที่ 3 ปัญหาเรื่องความรัก จำนวน 3,783 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 6.99 ซึ่งแตกต่างจากปี 2558 เป็นปัญหาเรื่องเพศ [6] ทั้งนี้เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยในทุกมิติสังคม เศรษฐกิจ เทคโนโลยี และการเมือง กระแสสู่ความเป็นเมืองเต็มไปด้วยความเร่งรีบ แข่งขันมากขึ้นจากสังคมเกษตรกรรมเดิม ความขัดแย้งในสังคม ความมั่นคงในอาชีพ ปัญหาเศรษฐกิจจากค่าครองชีพที่สูงขึ้น ภัยพิบัติทางธรรมชาติ วาตภัย อุทกภัย รวมทั้งภัยจากสังคมออนไลน์ในยูทูปไซเบอร์ สาเหตุดังกล่าวส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและสุขภาพจิตของคนไทยมากขึ้น [7]

ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาตัวแปรทางด้านการทำหน้าที่ของครอบครัว ต้นทุนทางจิตวิทยาและความผูกพันของผู้เรียนต่อหลักสูตรว่ามีอิทธิพลต่อการพัฒนาวุฒิภาวะทางอาชีพหรือไม่ โดยเชื่อว่าผลการวิจัยในครั้งนี้จะนำไปสู่การวางแผนในการกำหนดนโยบายหลักสูตรและพัฒนาคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการเป็นนักจิตวิทยาหลังจบการศึกษาจิตวิทยาทั่วประเทศทั้งสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและสถาบันอุดมศึกษาของเอกชน ซึ่งผลจากการวิจัยนี้จะนำไปสู่การพัฒนาปัจจัยที่เอื้อต่อวุฒิภาวะทางอาชีพของนักจิตวิทยา เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายในการดูแลสุขภาพจิตในระดับสากลต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

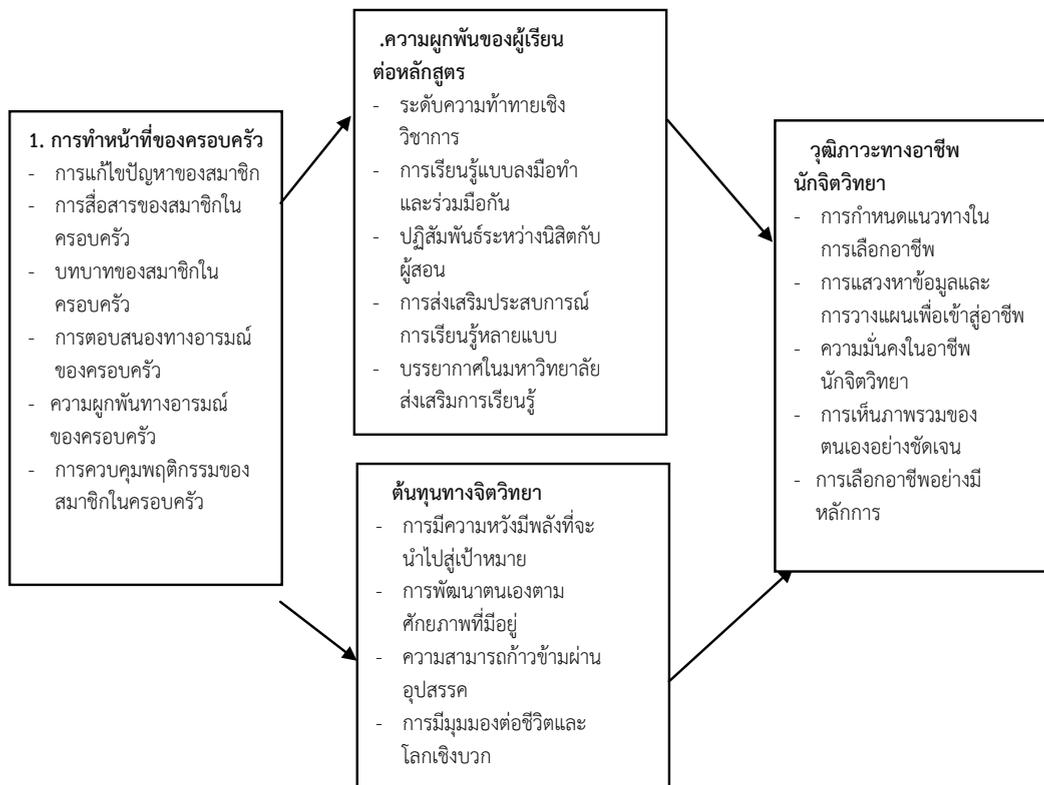
- 2.1 เพื่อสร้างและพัฒนาแบบจำลองเชิงสาเหตุของวุฒิภาวะทางนักจิตวิทยา
- 2.2 เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องแบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัว ต้นทุนทางจิตวิทยา ความผูกพันของผู้เรียนต่อหลักสูตร ที่มีต่อวุฒิภาวะทางอาชีพของนักจิตวิทยา กับข้อมูลเชิงประจักษ์

3. สมมติฐานของการวิจัย

การทำหน้าที่ของครอบครัว ต้นทุนทางจิตวิทยา และความผูกพันของผู้เรียนต่อหลักสูตร เป็นสาเหตุของการพัฒนาวุฒิภาวะทางอาชีพนักจิตวิทยาแบบจำลองเชิงสาเหตุของการพัฒนาวุฒิภาวะทางอาชีพของนักจิตวิทยาที่สร้างขึ้น มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

4. กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการตรวจสอบเอกสารตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเชิงสาเหตุของการพัฒนาวุฒิภาวะทางอาชีพ การกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

4.1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การทำหน้าที่ของครอบครัว (Family Function) ตามแนวคิดของ McMaster ที่พัฒนาโดย Epstein [8]

4.2 ตัวแปรควบคุม ได้แก่

4.2.1 ต้นทุนทางจิตวิทยา (Psychological Capital) ตามแนวคิดของ Luthans [5]

4.2.2 ความผูกพันของผู้เรียนต่อหลักสูตร (Student Engagement) ตามแนวคิด Australasian Survey of Student Engagement (AUSSE) [9]

4.3 ตัวแปรตาม ได้แก่ วุฒิภาวะทางอาชีพของนักจิตวิทยา (Career Maturity in Psychologist) ตามแนวคิดของ Super [10]

5. ขอบเขตการวิจัย

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาเรื่อง “การสร้างแบบจำลองเชิงสาเหตุของการพัฒนาวุฒิภาวะทางอาชีพของนักจิตวิทยา” ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาจากนิสิต นักศึกษาที่ศึกษาในหลักสูตรจิตวิทยา โดยแบ่งเขตตามภูมิภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลางและภาคใต้ และสุ่มอย่างง่ายเลือกภาคกลางมาจำนวน 4 สถาบัน โดย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มหาวิทยาลัยนเรศวร และมหาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์ สำหรับภูมิภาคอื่น ๆ หากภูมิภาคใดที่มีมากกว่า 1 สถาบันจะใช้การจับฉลากเลือก แต่หากภาคนั้นมีเพียง 1 สถาบันผู้วิจัยจะเลือกเก็บสถาบันนั้น ซึ่งผลจากการสุ่มตามภูมิภาคได้แก่

ภาคเหนือ ได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่   ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ภาคตะวันออก ได้แก่ มหาวิทยาลัยบูรพา   ภาคใต้ ได้แก่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานา

5.2 ด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยเน้นศึกษาเนื้อหา ด้าน การทำหน้าที่ของครอบครัว ศึกษาตามแนวคิดของ McMaster ที่พัฒนาโดย Epstein [8] ต้นทุนทางจิตวิทยา ศึกษาตามแนวคิดของ Luthans [5] ความผูกพันของผู้เรียนต่อหลักสูตร ตามแนวคิด Australasian Survey of Student Engagement (AUSSE) [9] และวุฒิภาวะทางอาชีพของนักจิตวิทยาศึกษาตามแนวคิดของ Super [10]

6. วิธีดำเนินการวิจัย

6.1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิต นักศึกษาในสถาบันที่มีการเปิดหลักสูตรจิตวิทยา ที่ผลิตบัณฑิตสำหรับเป็นนักจิตวิทยาทั่วประเทศ ที่ศึกษาอยู่ในสาขาจิตวิทยา ในสถาบันต่าง ๆ ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างโดยการคิดคำนวณจากจำนวนนิสิตนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในหลักสูตรจิตวิทยา โดยใช้การคำนวณหากกลุ่มตัวอย่างจากโปรแกรมสำเร็จรูปออนไลน์ของ Soper [11] โดยการวิจัยครั้งนี้ มีตัวแปรสังเกตได้ (observed variable) 20 ตัว ได้แก่ และตัวแปรแฝง (latent variable) 4 ตัว กำหนดอำนาจการทดสอบทางสถิติ (statistical power) เท่ากับ 0.8 ขนาดของอิทธิพล (Effect Size) เท่ากับ 0.12 และระดับนัยสำคัญที่ .05 โดยเลือกใช้สถิติการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling) เมื่อคำนวณออกมาแล้วได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ทั้งสิ้น 920 คน อย่างไรก็ตามเพื่อพิจารณาสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์รวมทั้งสัดส่วนของตัวแปรที่หลากหลายในการนำมาวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้เพิ่มขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้สอดคล้องกับสถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 936 ชุด

6.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งสร้างขึ้น โดยการศึกษาค้นคว้าจากทฤษฎีและแนวคิดต่าง ๆ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้คำถามที่ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการศึกษาและกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถาบันที่ศึกษา ชั้นปี สาขาที่ศึกษา เหตุผลในการเลือกเรียนจิตวิทยา และความคาดหวังในการประกอบอาชีพหลังจบการศึกษา โดยลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบและเติมคำ

ตอนที่ 2 การทำหน้าที่ของครอบครัว เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยผู้วิจัยได้ประยุกต์มาจากแนวคิดของ McMaster [8] โดยมีข้อความทั้งหมด 32 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95

ตอนที่ 3 ต้นทุนทางจิตวิทยา ใช้แบบสอบถามต้นทุนทางจิตวิทยาสำหรับคนไทย (Thai-Psychological Capital Inventory) ของ Luthans [5] ที่พัฒนา โดยหฤทัยทิพย์ ตันตเทศ [12] จำนวน 53 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96

ตอนที่ 4 ความผูกพันของผู้เรียนต่อหลักสูตร ผู้วิจัยได้แปลและพัฒนามาจาก Australasian Survey of Student Engagement (AUSSE) [9] ซึ่งผู้วิจัยได้แปลและพัฒนาให้เหมาะกับบริบทของผู้เรียนในประเทศไทย จำนวน 33 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92

ตอนที่ 5 วุฒิกวาทะทางอาชีพทางจิตวิทยาของนักจิตวิทยา ผู้วิจัยได้แปลและประยุกต์ใช้แนวคิดของ Super [10] จำนวน 32 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

7.1 ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) ใช้สำหรับอธิบายข้อมูลปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล

7.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ตัวแปรการทำหน้าที่ของครอบครัว ต้นทุนทางจิตวิทยา ความผูกพันของผู้เรียนต่อหลักสูตร และวุฒิกวาทะทางอาชีพของนักจิตวิทยา ความเบ้ (Skewness) และความโด่ง (Kurtosis)

7.3 การวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามจากการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ดังนี้ แบบสอบถามการทำหน้าที่ของครอบครัวค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.954 แบบสอบถามต้นทุนทางจิตวิทยาค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .956 แบบสอบถามความผูกพันของผู้เรียนต่อหลักสูตรค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .925 และแบบสอบถามวุฒิกวาทะทางอาชีพของนักจิตวิทยาค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .947 ในข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะสอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย และข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเพื่อพิจารณาความแตกต่างของค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรแต่ละตัว และหาค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) โดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmation factor analysis :CFA) ด้วยโปรแกรม LISREL ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) Test for Sampling Adequacy พบว่า มีค่าเท่ากับ 0.900 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่าตัวแปรสังเกตได้มีความสัมพันธ์ภายในต่อกัน จึงสามารถสรุปได้ว่าข้อมูลชุดนี้มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์ด้วยแบบสมการโครงสร้างที่มีตัวแบบการวัด (measurement model) ซึ่งอาศัยหลักการวิเคราะห์องค์ประกอบที่ตัวแปรมีความสัมพันธ์กัน

7.4 การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling : SEM) ใช้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระหว่างตัวแปรภายนอกและตัวแปรภายในเพื่อทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ ทิศทางความสัมพันธ์ และลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

8. ผลการวิจัย

8.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 762 คน คิดเป็นร้อยละ 81.4 โดยกลุ่มตัวอย่างมีอายุ 20 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 29.1 ซึ่งอายุเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 20.76 ปี กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีจำนวน 386 คน คิดเป็นร้อยละ 41.2 รองลงมาได้แก่ มหาวิทยาลัยนเรศวร จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 10.8 สำหรับสาขาที่นิสิต นักศึกษา ศึกษาอยู่ได้แก่ สาขาจิตวิทยาคลินิก จำนวน 326 คน คิดเป็นร้อยละ 34.8 รองลงมาคือ สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ จำนวน 239 คน ร้อยละ 25.5 และเมื่อพิจารณาถึงชั้นปีของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า นิสิต นักศึกษา ส่วนใหญ่ อยู่ในชั้นปีที่ 3 และ 2 ซึ่ง มีจำนวน 293 และ 283 คิดเป็นร้อยละ 31.3 30.2 ตามลำดับ

8.2 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าความเบ้ (Skewness) และค่าความโด่ง (Kurtosis) พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ตัวแปรด้านต้นทุนทางจิตวิทยา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 รองลงมาคือตัวแปร ด้านการทำหน้าที่ครอบครัวและวุฒิกวาทะทางอาชีพของนักจิตวิทยา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 3.47 ตามลำดับ และตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ความผูกพันของผู้เรียนต่อหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.45 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม คือมีค่าน้อยกว่า 1 แสดงว่าความแตกต่างของคะแนนที่ผู้ตอบแบบสอบถามตอบมีความแตกต่างกันไม่มาก ค่าความเบ้ (Skewness) พบว่า ตัวแปรส่วนใหญ่มีการแจกแจงของข้อมูลในลักษณะเบ้ซ้าย (ค่าความเบ้เป็นลบ) แสดงว่า ข้อมูลของตัวแปรส่วนใหญ่มีค่าสูงกว่าค่าเฉลี่ย และค่าความโด่ง (Kurtosis) พบว่า ตัวแปรส่วนใหญ่มีการแจกแจงข้อมูลในลักษณะโด่งกว่าโค้งปกติ (ค่าความโด่งมากกว่า 0) แสดงว่าตัวแปรส่วนใหญ่มีการกระจายของข้อมูลน้อย

8.3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmation factor analysis :CFA) ของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) ของโมเดลการวัดตัวแปรแฝง 4 ตัวแปร ได้ผลดังนี้

โมเดลการวัดของตัวแปรการทำหน้าที่ของครอบครัว (FMF) มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยค่า Chi-square ที่ $df=1$ มีค่าเท่ากับ 0.98 โดยมีค่า $p=0.439$,RMSEA = 0.000 ,CFI = 0.998

โมเดลการวัดของตัวแปรต้นทุนทางจิตวิทยา (PCP) มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยค่า Chi-square ที่ $df=1$ มีค่าเท่ากับ 1.60 โดยมีค่า $p=0.143$,RMSEA = 0.025 ,CFI =0.999

โมเดลการวัดของตัวแปรด้านความผูกพันของผู้เรียนต่อหลักสูตร (STE) มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยค่า Chi-square ที่ $df=1$ มีค่าเท่ากับ 3.14 โดยมีค่า $p=0.076$,RMSEA = 0.048 ,CFI =0.999

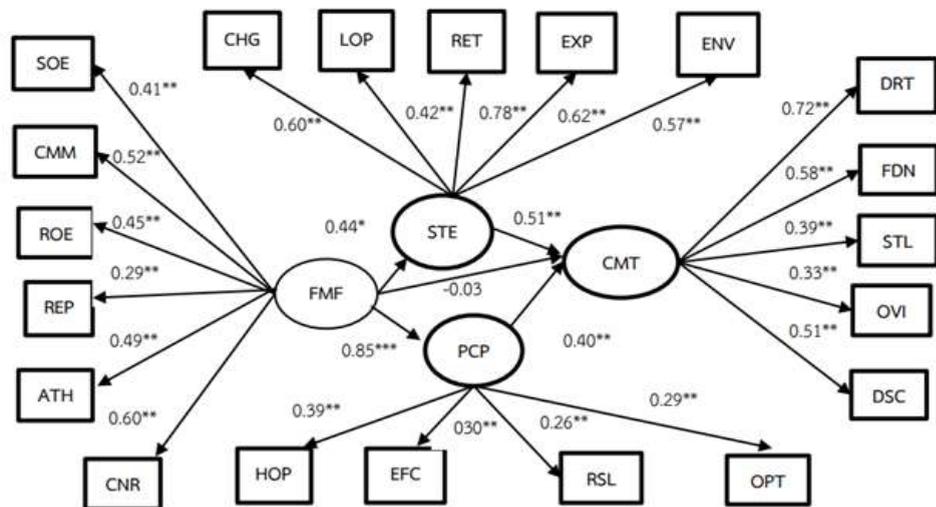
โมเดลการวัดของตัวแปรด้านวุฒิภาวะทางอาชีพ (CMT) มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยค่า Chi-square ที่ $df=1$ มีค่าเท่ากับ 0.57 โดยมีค่า $p=0.565$,RMSEA = 0.000 ,CFI =1.000

8.4 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ
พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ส่วนใหญ่มีค่าเป็นบวก แสดงถึงความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันและความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทุกคู่มีค่าความสัมพันธ์ อยู่ระหว่าง 0.08 – 0.698 ซึ่งไม่เกินเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดคือ 0.7 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าตัวแปรไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างกันสูงเกินไป

8.5 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของตัวแบบการพัฒนามวุฒิภาวะทางอาชีพของนักจิตวิทยากับข้อมูลเชิงประจักษ์
โดยไม่กำหนดความคาดเคลื่อนในการวัดให้มีความสัมพันธ์กัน พบว่า ตัวแบบวุฒิภาวะทางอาชีพไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่า $\chi^2 = 1997.12$, $df = 165$, ค่า $p < .001$, $\chi^2 / df = 12.11$, ดัชนี GFI = 0.824, NFI = 0.917 NNFI = 0.911, CFI = 0.923, RMR = 0.045, SRMR = 0.0924, RMSEA = 0.109, และ $R^2 = 0.221$ จากค่าสถิติดังกล่าวจะเห็นได้ว่าค่า p มีค่าไม่มากพอที่จะยอมรับสมมติฐาน ($p > .05$) ดัชนีต่าง ๆ ส่วนใหญ่ไม่ผ่านเกณฑ์ในการพิจารณา จึงสรุปได้ว่า ตัวแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการพัฒนามวุฒิภาวะทางอาชีพของนักจิตวิทยาไม่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผู้วิจัยจึงได้ปรับตัวแบบโดยยอมให้ความคลาดเคลื่อนของตัวแปรสังเกตได้มีความสัมพันธ์กันโดยพิจารณาจากดัชนีปรับ (Modification Indices: MI) พบว่า ตัวแบบการพัฒนามวุฒิภาวะทางอาชีพของนักจิตวิทยาไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่า $\chi^2 = 62.08$, $df = 61$, ค่า $p = 0.437$, ค่า $\chi^2 / df = 1.018$, ดัชนี GFI = 0.993, ดัชนี NFI = 0.997, NNFI = 1.000,CFI = 1.000, RMR = 0.018, SRMR = 0.021, RMSEA = 0.004, และ $R^2 = 0.538$ จากค่าสถิติดังกล่าวจะเห็นได้ว่าค่า p มีค่ามากพอที่จะยอมรับสมมติฐาน ($p > .05$) ดัชนีต่าง ๆ ผ่านเกณฑ์ในการพิจารณา

ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานที่ว่าตัวแบบการพัฒนามวุฒิภาวะทางอาชีพของนักจิตวิทยาไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และตัวแปรทั้งหมดในตัวแบบสามารถอธิบายความแปรปรวนของการพัฒนามวุฒิภาวะทางอาชีพของนักจิตวิทยา ได้ร้อยละ 53.8 จากค่าสถิติดังกล่าวข้างต้นทุกค่าผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ดังนั้นสรุปได้ว่าโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามสมมติฐานมีความเหมาะสมกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดังรูปที่ 2

Chi-Square = 62.08 .df = 61, P- value = 0.43755, RMSEA = 0.004

รูปที่ 2 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการพัฒนามวุฒิภาวะทางอาชีพนักจิตวิทยา

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพล พบว่า ต้นทุนทางจิตวิทยา (PCP) และความผูกพันของผู้เรียนต่อหลักสูตร (STE) มีอิทธิพลทางตรงต่อการพัฒนาภาวะทางอาชีพของนักจิตวิทยา (CMT) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.01 โดยที่การทำหน้าที่ของครอบครัว(FMF) ส่งอิทธิพลทางอ้อมผ่านต้นทุนทางจิตวิทยา (PCP) และความผูกพันของผู้เรียนต่อหลักสูตร (STE) ไปยังตัวแปรภาวะทางอาชีพของนักจิตวิทยา (CMT) โดยที่การทำหน้าที่ครอบครัวส่งผลต่อตัวแปรภาวะทางอาชีพของนักจิตวิทยามากที่สุดผ่านตัวแปรต้นทุนทางจิตวิทยา

ตารางที่ 1 ขนาดอิทธิพลจากตัวแปรสาเหตุไปตัวแปรผลในตัวแบบการพัฒนาภาวะทางอาชีพของนักจิตวิทยา

ตัวแปรผล	ความผูกพันของผู้เรียนต่อหลักสูตร			ต้นทุนทางจิตวิทยา			ภาวะทางอาชีพ		
	TE	IE	DE	TE	IE	DE	TE	IE	DE
การทำหน้าที่ของครอบครัว	0.436**	-	0.436**	0.851**	-	0.851**	0.534**	0.560*	-0.026
ความผูกพันของผู้เรียน-ต่อหลักสูตร	-	-	-	-	-	-	0.509**	-	0.509**
ต้นทุนทางจิตวิทยา	-	-	-	-	-	-	0.397**	-	0.397**

$\chi^2 = 62.08$ $df = 61$ ค่า p -value = 0.437 ดัชนี GFI = 0.993 CFI = 1.000 RMSEA = 0.004 ค่า $\chi^2/df = 1.018$

หมายเหตุ

1. * $p < .05$, ** $p < .01$

2. DE = direct effect (อิทธิพลทางตรง) IE = indirect effect (อิทธิพลทางอ้อม) TE = total effect (อิทธิพลรวม)

จากตารางที่ 1 อิทธิพลรวมที่ส่งผลต่อตัวแปรภาวะทางอาชีพของนักจิตวิทยา (CMT) พบว่า ตัวแปรการทำหน้าที่ของครอบครัว มีอิทธิพลรวมมากที่สุด รองลงมา คือ ตัวแปรความผูกพันของผู้เรียนต่อหลักสูตร (STE) และตัวแปรต้นทุนทางจิตวิทยา มีค่าเท่ากับ 0.851 0.509 และ 0.397 ตามลำดับ

สรุปได้ว่าการทำหน้าที่ของครอบครัว เป็นตัวแปรภายนอกที่ส่งผลทางอ้อมต่อการพัฒนาภาวะทางอาชีพของนักจิตวิทยา โดยต้นทุนทางจิตวิทยาและความผูกพันของผู้เรียนต่อหลักสูตร ซึ่งเป็นตัวแปรแฝงภายในที่เป็นตัวส่งผ่าน (mediator) ความสัมพันธ์ระหว่างการทำหน้าที่ของครอบครัวไปยังภาวะทางอาชีพ

9. อภิปรายผล

จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า การทำหน้าที่ของครอบครัวส่งผลต่อการพัฒนาภาวะทางอาชีพโดยเส้นทางแรกส่งผ่านต้นทุนทางจิตวิทยาและเส้นทางที่สองส่งผ่านความผูกพันของผู้เรียนต่อหลักสูตร ซึ่งการที่ผู้เรียนรับรู้ถึงการทำหน้าที่ในครอบครัวของตนเองอันหมายถึงการที่สมาชิกในครอบครัวแสดงออกซึ่งสิ่งที่มีอิทธิพลต่อกันภายในครอบครัว ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบคือ การแก้ไขปัญหา การสื่อสาร บทบาทครอบครัว การตอบสนองทางอารมณ์ ความผูกพันทางอารมณ์และการควบคุมพฤติกรรมของสมาชิกในครอบครัว ดังนั้นครอบครัวจึงเป็นแกนหลักที่สำคัญต่อการหล่อหลอมบุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย ซึ่งไม่ใช่เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อการพัฒนาภาวะทางอาชีพในช่วงอุดมศึกษาเพราะผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาอยู่ในช่วงวัยรุ่นจึงมีความเป็นตัวของตัวเอง รักอิสระ เสรีภาพ มักไม่ชอบอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์กติกา เชื่อความคิดตนเอง มีปฏิกิริยาตอบโต้ผู้ใหญ่ที่บ่งคับสูง ซึ่งในช่วงของวัยรุ่นตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไปจะเป็นช่วงที่มีการเลือกอาชีพอย่างเจาะจง และความสนใจอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงได้ซึ่งจะไปตามแนวคิดของพัฒนาการในการเลือกอาชีพของ Crites [4] และ Super [10] กล่าวว่าช่วงอายุ 15-24 ปี จะเป็นการสำรวจอาชีพผ่านชั้นเรียน ทำงานพิเศษ หรืองานอดิเรก เพื่อพัฒนาทางเลือกและพัฒนาทักษะเกี่ยวกับอาชีพที่ตนสนใจ สอดคล้องกับการศึกษาของจิรนนท์ [13] ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน พบว่า อาชีพและรายได้ของบิดา มารดาของผู้ปกครอง ความสัมพันธ์กับครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจในการเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาในระดับปริญญาตรี แสดงให้เห็นว่าครอบครัวมีผลต่อการเลือกอาชีพในช่วงวัยรุ่นที่ค่อนข้างต่ำ แต่หากพิจารณาถึงตัวแปรส่งผ่านเส้นทางแรกคือความผูกพันของผู้เรียนต่อหลักสูตรมีอิทธิพลต่อการพัฒนาภาวะทางอาชีพซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Kenny et al. [14] ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการทางอาชีพ และการตัดสินใจเลือกอาชีพกับความผูกพันของผู้เรียนต่อหลักสูตร พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เรียนที่ชั้นปีสูงขึ้นก็มีความชัดเจน ในอาชีพมากขึ้น ดังนั้นการส่งเสริมความผูกพันของผู้เรียนต่อหลักสูตร นั่นก็คือการเพิ่มแรงจูงใจให้กับผู้เรียนเพื่อให้มีอารมณ์และความรู้สึกมีส่วนร่วมกับสถาบันให้มากขึ้น จะนำไปสู่การพัฒนาภาวะทางอาชีพของนักจิตวิทยาที่สูงด้วยเช่นกันและตัวแปรส่งผ่านเส้นทางที่สองคือ ต้นทุนทางจิตวิทยามีอิทธิพลต่อการพัฒนาภาวะทางอาชีพซึ่ง

สอดคล้องกับงานของ Lee et al. [15] ได้ศึกษาและพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันกับบุคลิกภาพทางอาชีพของวัยรุ่นโดยมี การรับรู้ความสามารถของตนเองซึ่งเป็นตัวแปรหนึ่งในต้นทุนทางจิตวิทยาเป็นตัวส่งผ่าน โดยความผูกพันของบิดามารดา เพื่อ และความสามารในการรับรู้ตนเองและบุคลิกภาพทางอาชีพมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตลอด 4 ปี ในมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะความ ผูกพันของบิดามารดา และกับเพื่อนๆ มีอิทธิพลทางตรงต่อบุคลิกภาพทางอาชีพ ดังนั้นจึงปฏิเสธไม่ได้ว่าการทำหน้าที่ของครอบครัว ได้อย่างสมบูรณ์เป็นสิ่งสำคัญในการหล่อหลอมต้นทุนทางจิตวิทยาของแต่ละบุคคล และผู้เรียนจิตวิทยามีทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก สูงก็สามารถพัฒนาตนไปสู่การมีบุคลิกภาพทางอาชีพนักจิตวิทยาที่มากขึ้นได้ อีกทั้งมีต้นทุนทางจิตวิทยาเป็นคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ต่อการประกอบอาชีพนักจิตวิทยาเพราะจะต้องเป็นผู้ที่เข้าใจตนเองและมีความเข้มแข็งและมุมมองทางบวกต่อตนเองก่อน จึงจะสามารถนำไปสู่การดูแลช่วยเหลือผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

10. ข้อเสนอแนะ

10.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ควรมีการส่งเสริมให้ครอบครัวมีการทำหน้าที่ของตนเองอย่างเหมาะสมโดยสถาบันการศึกษาจัดหลักสูตรการเพิ่มต้นทุนทาง จิตวิทยาและให้ผู้บิดา มารดามีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมสัมพันธภาพในครอบครัว ทำให้สมาชิกในครอบครัวได้พัฒนาต้นทุนทาง จิตวิทยาไปด้วยในเวลาเดียวกัน ซึ่งการที่นิสิต นักศึกษามีมุมมองด้านบวกอันเป็นลักษณะสำคัญของผู้ที่จะเป็นนักจิตวิทยา นอกจากนั้นสมาชิกในครอบครัวจะได้เรียนรู้บทบาทของตนเองต่อหน้าที่ในครอบครัวผ่านกิจกรรมซึ่งจะทำให้เป็นการเพิ่ม สัมพันธภาพในครอบครัวที่ดีขึ้นนำไปสู่การป้องกันและลดการเกิดปัญหาอื่น ๆ ได้ อีกทั้งสถาบันก็ควรพัฒนาตนเองให้ทันต่อความ เปลี่ยนแปลงไปของโลกเพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้สึกผูกพันต่อสถาบันหรือหลักสูตร และมีส่วนร่วมต่อสถาบันมากขึ้น เช่น การ ส่งเสริมเพื่อปรับฐานคิดทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่ประกอบไปด้วย ทักษะการเรียนรู้นวัตกรรม ทักษะชีวิตและการประกอบอาชีพ และทักษะข้อมูลข่าวสาร เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการพัฒนาคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ แก้ปัญหา มีทักษะการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อ พัฒนาดตนเองอย่างยั่งยืน มีสมรรถนะที่พึงประสงค์ [16]

10.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงคือ ความผูกพันของผู้เรียนต่อหลักสูตร ดังนั้นการสร้างบรรยากาศ หรือการดึงดูดให้ผู้เรียนมี ความรู้สึกดีต่อวิชาที่เรียน ได้รับความรู้ที่เพิ่มขึ้นและมีการฝึกฝน รวมไปถึงคำแนะนำที่ได้จากมหาวิทยาลัยหรือบุคลากรต่าง ๆ ใน การแก้ไขปัญหา สามารถทำความเข้าใจต่อสิ่งที่ผู้เรียน กำลังศึกษา ค้นคว้า และนำไปประยุกต์ใช้ในระดับที่มีความซับซ้อน ดังนั้น ผู้สอนในหลักสูตรจิตวิทยาจึงควรปรับปรุงตนเองให้หลักสูตรนั้นมีความท้าทายทางวิชาการ มีการเรียนรู้แบบลงมือทำ มีความ ร่วมมือกัน มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับอาจารย์ และมีการส่งเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ สถาบันควรมีการจัดหลักสูตรที่ ครอบคลุมต่อการดูแลผู้เรียนอย่างรอบด้าน และผู้สอนควรได้รับการฝึกอบรมความรู้เพิ่มเติมในด้านการพัฒนาต้นทุนทางจิตวิทยา จากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อนำไปสู่การถ่ายทอดให้ผู้เรียนมีพื้นฐานทางจิตใจที่แข็งแรงเพราะผู้ที่มีทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกจะ สามารถดำรงสุขภาพจิตที่ดีไว้ได้นำไปสู่การปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม

10.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

10.3.1 ควรศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาโปรแกรมหรือหลักสูตรในการเพิ่มต้นทุนทางจิตวิทยาโดยให้สมาชิกในครอบครัวมีส่วนร่วม ในการเข้าอบรมหลักสูตร อีกทั้งควรมีการศึกษากับตัวแปรอื่นๆที่เป็นสาเหตุเพิ่มเติม สอดคล้องกับความคิดเห็นของคำถาม ปลายเปิดและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่ให้มีการศึกษาในตัวแปรอื่นๆ เช่น เหตุผลในการเข้าศึกษา กลุ่มเพื่อน ตัวแบบที่ชื่นชอบ เป็น ต้น

10.3.2 ควรมีการศึกษาวจัยในเชิงในเชิงคุณภาพเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาบุคลิกภาพทางอาชีพจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขา จิตวิทยา หรือศึกษารูปแบบการพัฒนาบุคลิกภาพทางอาชีพของนักจิตวิทยาที่พึงประสงค์ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก มีความละเอียดมาก ขึ้น

11. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงมาได้ด้วยความร่วมมือของหลาย ๆ ท่านที่เกี่ยวข้อง เริ่มต้นจากผู้ช่วยศาสตราจารย์นาวาอากาศโทหญิง ดร.งามลมัย ผิวเหลือง ที่ปรึกษาในด้านการวิจัย อาจารย์ได้ให้คำแนะนำและถ่ายทอดประสบการณ์ทั้งการใช้ชีวิตและการทำงาน และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วินนัทกานต์ รุจิภักดิ์ จากมหาวิทยาลัยมหิดล ที่ให้คำแนะนำช่วยเหลือ ด้วยความเมตตากรุณา ตรวจสอบข้อบกพร่องในด้านต่างๆ งานวิจัยนี้เสร็จสมบูรณ์

สุดท้ายและสำคัญที่สุดคือ ครอบครัวที่เป็นกำลังใจให้มาโดยตลอด คุณค่าและประโยชน์อันใดที่พึงมี จากงานวิจัยนี้ขอมอบให้กับครอบครัว ครู-อาจารย์ มิตรสหาย ลูกศิษย์ที่รักทุกท่านที่ได้ ที่หล่อหลอมให้ความรู้ ความสามารถและประสบการณ์จนนำมาสู่ความสำเร็จในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- [1] American Psychological Association. 2015. **What is a Psychologist?**. Retrieved May 20, 2015, from <http://www.apa.org/search.aspx?query=what%20is%20psychologist>.
- [2] Paiboon Suplom. 2012. Career Maturity Development By Group Career Counseling for Undergraduate Student in Burapha University. **Journal of Education and Social Development**, 8, P. 47-60.
- [3] Super, D.E. 1960. **The Vocational Maturity of Ninth-Grade Boys**. New York: Teachers College Press, Columbia University.
- [4] Crites, J.O. 1981. **Career counseling: Models, methods, and materials**. New York: McGraw- Hill.
- [5] Luthans F., Youssef, C. M., & Avolio, B. J. 2007. **Psychological capital**. New York, NY: Oxford University Press.
- [6] Department of Mental Health. 2017. **Annual Report 2016**. Retrieved May 20, 2017, from www.dmh.go.th/report/dmh/rpt_year/
- [7] Pravitt Rojanaphruk. 2013. **Thai society faces serious social issues**. Retrieved October 20, 2016, From www.thejakartapost.com/news/2013/07/11/thai-society-faces-serious-social-issues.html
- [8] Epstein, N.B., D.S. Bishop and S. Levin. 1978. "The McMaster Model of Family Functioning". **Journal of Marital and Family Therapy**, 4(4), P. 19-31.
- [9] Radloff, Ali and Coates. 2009. **Australasian Student Engagement Survey 2009 institution report**. Retrieved May 20, 2017, from www.research.acer.edu.au/ausse/18
- [10] Super ,D.E. 1955. **Applying Career Development Theory to Counseling**. Brooks/Cole Publishing Company.
- [11] Soper, D.S. 2017. **A-priori Sample Size Calculator for Structural Equation Models [Software]**. Retrieved May 20, 2017, from <http://www.danielsoper.com/statcalc>.
- [12] Haruetaitip Tuntatead. 2014. The Development of Thai-Psychological Capital Inventory. **Journal of the psychiatric association of Thailand**, 59(1), P. 73 – 83.
- [13] Jeeranun Waisriseang. 2009. **Factors Affecting Decision Making of Undergraduate Students In Public and Private University on Occupation Selection in Bangkok**. Master of Arts (Social Development), National Institute of Development Administration.
- [14] Kenny, M.E. and D.L. Blustein. 2006. "Setting the Stage: Career Development and the Student Engagement Process". **Journal of Counseling Psychology**, 53(2), P 275-279.
- [15] Lee, S., M. Park and C. Tam. 2015. "The relationship between attachment and career maturity: The mediating role of self-efficacy." **International Social Work**, 58(1), P.153-164.
- [16] Kanchana Boonphak and Papaikan Innoi. 2017. Learning Management for Active Learning. **Journal of Industrial Education**, 16(1), P 1-4.